

УДК 636.2.083.637.1

Півторак Я.І., д.с.-г.н., професор, **Голодюк І.П.**, к.с.-г.н., доцент,**Наумюк О.С.**, к.с.-г.н., доцент, **Матеуш В.Л.**, к.с.-г.н. ©*Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького*

ВПЛИВ СПРЯМОВАНОГО ВИРОЩУВАННЯ РЕМОНТНИХ ТЕЛИЦЬ НА МОЛОЧНУ ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРІВ-ПЕРВІСТОК

Наведено результати досліджень за розробленою схемою, а саме: спрямоване вирощування ремонтних телиць для одержання з них високопродуктивних корів. Описана технологія здешевлює собівартість виробництва молока та підвищує його рентабельність.

Ключові слова: *спрямоване вирощування, ремонтний молодняк, нетелі, високопродуктивні корови, кормосумішки.*

Вступ. На сьогоднішній день, при сучасних ринкових відносинах, найвигідніше утримувати високопродуктивних корів із середньорічним надоем 4000-5000 кг молока і більше, оскільки така корова здатна замінити двох корів із продуктивністю 2500 кг. Високопродуктивні тварини потребують удвічі менше приміщень, а для їх обслуговування потрібно значно менше доїльних апаратів, машин та іншого дорогого обладнання. Досягнути таких показників можна лише при належному вирощуванні ремонтних телиць, з яких пізніше отримують високопродуктивних корів здатних, завдяки добре розвинутому травному тракту, максимально використовувати дешеві корми власного виробництва для утворення продукції [1, 2, 4].

На основі багатьох досліджень [3, 5] встановлено, що на ремонт стада слід відбирати найкращих телиць із весняних отелів, годівля яких проводиться згідно розроблених схем годівлі молодняку до 6-місячного віку. При цьому телицям випоюють високоякісне молоко збагачене біологічно-активними речовинами, яке одержане з молоді зеленої трави, що саме поступає у весняний і літній періоди.

Наступний період росту ремонтного молодняку (від 6 до 12-місячного віку) припадає якраз на зимово-стійловий період, коли основними кормами у раціонах телиць є об'ємисті – сіно, сінаж, силос, які саме сприяють розвитку передшлунків та кишечника. За цією технологією парування телиць (вік 16 місяців) припадає на літньо-пасовищний період, коли їх утримують на пасовищах. Таке утримання в повній мірі забезпечує тваринам нормовану годівлю та необхідний моціон.

Комплекс усіх цих заходів дозволяє вирощувати добре розвинутий ремонтний молодняк із якого в подальшому отримують високопродуктивних корів.

Матеріали і методи. Дослідження проводились у приватно-

орендному сільськогосподарському підприємстві (ПОСП) імені Тараса Шевченка Горохівського району Волинської області. Надої молока на корову у даному господарстві перевищують 5,0 тис. кг молока за лактацію.

Всі досліді були тривалими – 35-36 місяців. Під час досліджень було відібрано по 2 групи тварин-аналогів від ремонтних теличок до корів-первісток.

Суть досліджень полягала в тому, що первістки II (дослідної) групи були відібрані із ремонтних телиць при спрямованому їх вирощуванні, що передбачало привчання до поїдання об'ємистих кормів у більш ранньому віці. Дана технологія дозволяє одержати дійних корів з краще розвинутим шлунково-кишковим трактом, які в подальшому здатні краще засвоювати поживні речовини із дешевих кормів власного виробництва для утворення молока.

Основою раціонів у зимово-стійловий період для телиць дослідної групи був комбінований силос (зелена маса кукурудзи + зелена маса олійної редьки у співвідношенні 3 до 1). Тваринам контрольної групи, як основний соковитий корм у раціонах згодовували кукурудзяний силос у чистому виді.

В літньо-пасовищний період основним кормом для нетелей і корів-первісток обох піддослідних груп була зелена маса культурних пасовищ, а також злаково-бобові сумішки зеленого конвеєру (табл. 1). Це є також однією з умов спрямованого вирощування, оскільки дійні корови повинні вміти належно використовувати траву пасовищ.

Таблиця 1

**Раціон годівлі корів-первісток піддослідних груп
(середня жива маса 450 кг, надій молока – 20-25 кг)**

Корми	кг	Кормові одиниці	Обмінна енергія, МДж	Перетравний протеїн, г	Суха речовина, кг	Клітковина, г	Цукор, г	Са, г	Р, г	Каротин, мг
норма	-	18	198	1870	18,0	3410	1890	124	90	810
Зелена маса пасовища	50	10,6	118	1100	12,2	2610	1050	105	41	1500
Зелена маса злаково-бобових сумішок (підгодівля)	20	3,8	40	390	3,8	1060	440	44	19	700
Комбікорм	3	3,5	42	390	5,8	180	610	4	8	20
Сіль кухонна з мікроелементами	0,12	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Диамонійфосфат	0,1	-	-	-	-	-	-	-	23	-
Всього	-	17,9	190	1880	21,8	3850	2100	153	91	2220

Як видно з наведеного раціону (табл. 1), годівля корів-первісток відповідає кормовим нормам, що позитивно впливає на їх молочну продуктивність. Наявність достатньої кількості об'ємистих кормів у раціонах

жуйних тварин позитивно впливає на ріст і розвиток травного тракту, як важливого фактора перетравлення кормів для забезпечення їх необхідними поживними та біологічно активними речовинами. Це один з елементів спрямованого вирощування ремонтного молодняка.

Результати досліджень. Корови, одержані із ремонтних телиць, до яких застосовувалось спрямоване вирощування (дослідна група) виявили вищу молочну продуктивність (табл. 2).

Таблиця 2

Молочна продуктивність корів-первісток

Група	Показник	
	надій, кг	вміст жиру,%
I (контрольна)	5045±31,8	3,54±0,24
II (дослідна)	5282±32,1	3,59±0,22

Дані табл. 2 показують, що кращі показники молочної продуктивності мають первістки II (дослідної) групи, які були відібрані із ремонтних телиць вирощених при спрямованому їх вирощенню. Слід відзначити, що встановлені надії молока у первісток є досить високими. Враховуючи дослідження багатьох вчених [1, 3, 4], можна спрогнозувати, що надії повновікових корів, одержаних з даних первісток, будуть вищими 6,0 тис. кг молока, що є основною метою сучасної роботи у молочному тваринництві в Україні. Також, слід особливо наголосити, що це досягнуто при використанні дешевих кормів власного виробництва, завдяки цьому виробництво молока у господарстві є рентабельним.

Розрахунки економічної ефективності виробництва молока у проведених нами дослідях показано у табл. 3.

Таблиця 3

Економічні показники виробництва молока

Показники	Піддослідні групи	
	I (контрольна)	II (дослідна)
Надій молока на первістку за лактацію, кг	5045	5282
Поживність раціону, корм. од.	17,9	17,9
Затрата корму в раціоні на 1 кг молока, корм. од.	1,12	1,09
Собівартість 1 кг молока, грн.	1,9	1,77
Реалізаційна ціна 1 кг молока в літній період, грн.	2,65	2,65
Прибуток, грн.	0,75	0,88
Рентабельність, %	39,4	49,7
± до контролю, %	-	+10,3

Таким чином, з економічної точки зору для виробництва молока в умовах західного регіону України найбільш доцільною є дана технологія спрямованого вирощування ремонтних телиць для одержання з них високопродуктивних корів.

Висновки: 1. У молочнотоварних господарствах України слід проводити спрямоване вирощування ремонтних телиць, оскільки корови, одержані з таких телиць, краще використовують об'ємисті корми і мають вищу молочну

продуктивність.

2. Найкраще ремонтних телиць одержувати з весняних отелів. У цьому випадку вік їх спрямованого вирощування (6-12 місяців) припадає на зимово-стійловий період, коли інтенсивно використовуються об'ємісті корми: сіно, сінаж, силос.

3. Названа технологія дозволяє одержати вищі надії молока на корову, знизити його собівартість та збільшити рентабельність виробництва на 10,3%.

Література

1. *Бабенко А.* Фактори підвищення виробництва молока // Тваринництво України. – 1994. – №4. – С. 94–95.

2. *Гноєвий І.* Повноцінна годівля корів // Тваринництво України. – 1998. – № 1. – С. 24.

3. *Зубець М.В., Сірацький Й.З., Данилків Я.Н.* Формування молочного стада з програмованою продуктивністю. – К.: Урожай, 1994. – 224 с.

4. *Соломаха Н.А.* Молочная продуктивность коров–первотелок в зависимости от уровня концентрированных кормов в рационе в первую фазу лактации // Современ. вопр. интенсиф. кормления, содерж. животных и улучшения качества продуктов животновод. – Москва: матер. конф. посвящ. 80-летию МВА им. К.И. Скрябина. – 1999. – С. 19–20.

5. *Цуп В.І.* Спосіб прискороного створення високопродуктивних стад // Сільський господар. – 2000. – №7–8. – С. 19.

Summary

Pivtorak Y., Golodyuk I., Naumyuk A., Mateush V.

Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies named after S.Z. Gzhytskyj

EFFECT OF DIRECTIONAL CULTIVATION REPAIR HEIFERS ON MILK PRODUCTION FIRSTBORN

Mixtures serving reliable and cheap alternative source of feeding staffs to organize the rationed cattle feeding were carried out and recommended. Energy-saving and ecologically clean technologies are used at their stocking up.

It has been proved that the highest assimilation of nutrients (digestion, nitrogen balance, indices of blood and urine) is possible to get not only at full providing of the rations of ruminants with the nutrients and biologically active substances but also following an optimal correlation of protein fractions and carbohydrates with different level of solubility.

The directed growing of repair heifers and the rationed feeding of cows is a reliable measure for creation in the farms of highly productive milk herds.

Рецензент – д.с.-г.н., професор, чл.-кор. НААНУ Кирилів Я.І.